

Vi är vår närmsta släktings främsta fiende

Schimpansen är människans idag levande närmaste släkting. Hela 99% av våra gener delar vi med schimpanserna. Precis som oss känner de sorg och glädje, oro och lugn. De tillverkar och använder redskap och de har ett sofistikerat språk med både läten och kroppsliga uttryck. Schimpansen är faktiskt närmare besläktade med oss människor än med gorillan, och förutsatt att individerna har samma blodgrupp så kan en schimpans till och med ge blodtransfusioner till en människa! Bara 5 miljoner år tillbaka i tiden levde vår gemensamma förfader, det kan tyckas länge men är en kort tid evolutionärt sett. Schimpanserna kan därför lära oss mycket om vårt eget förflutna och människans utveckling, de beteenden och tankegångar som vi har gemensamma fanns förmodligen även hos vår gemensamma förfader.

De senaste 20-30 åren har schimpanserna minskat kraftigt i antal till följd av mänsklig exploatering, förlust av habitat till följd av avverkning och en mänsklig population som växer och sprider sig fort. Om trenden fortsätter kommer antalet schimpanser minst att ha halverats mellan 1970-2030, vilket är endast 3 generationer.

Vår närmaste släkting står nu inför en osäker framtid. Och det är vi människor som hotar dess överlevnad.

Redskap

Länge trodde man att det som skilde människan ifrån djuren var att hon kan tillverka och använda redskap. Men det visade sig detta inte skiljer oss ifrån alla andra djur. Den första människan att se vilda schimpanser tillverka och använda redskap var den nu världsberömda dr. Jane Goodall som arbetade som forskningsassistent i Gombe i Tanzania 1960. En dag då hon studerade schimpanserna i Gombe, fick hon se schimpansen David Gråskägg tillverka stickor som han använde för att fiska termiter ifrån en stack. Då Jane rapporterade till sin handledare Louis Leakey om sin upptäckt så svarade han exalterat:

"Nu måste vi omdefiniera vad ett verktyg är, eller så får vi omdefiniera vad en människa är, eller så får vi acceptera schimpanser som människor."

De största hoten för schimpansens överlevnad är

- Tjuvjakt – Schimpanser äts, och köttet säljs på marknader och utomlands.
- Illegal husdjurshandel – Rika människor "beställer" schimpansungar. För varje schimpansunge som fångas i det vilda beräknar man att 10 schimpanser har dött när de försökt skydda den lille!
- Förstörelse av schimpansernas skog genom avverkning av timmer, utvinning av olja, gas och coltan.
- När skogbolagen kör upp vägar in i den tidigare svårgenomträngliga djungeln
 - Kan tjuvjägare åka in och skjuta ner stora grupper av schimpanser
 - Ökar kontakten mellan schimpans och människa och därigenom spridning av sjukdomar

Vad har din mobiltelefon att göra med schimpansens överlevnad?

Vid tillverkningen av mobiltelefoner används mineralen Columbite-Tantalite, eller Coltan, som en nödvändig komponent då den är värmeresistent och har en enastående förmåga att lagra elektrisk laddning. Utvinningen av metallen sker till stor del i gruvor i Kongo, i områden som är schimpans- och gorillahabitat. Detta är inte det enda problemet med coltanbrytningen. Gruvorna orsakar stor miljöförstörelse, gruvarbetarna arbetar utan skydd och har dåligt med andningsluft i gruvgångarna, barnarbete är vanligt och dödliga ras förekommer. Coltanfyndigheterna är mycket värdefulla och sägs ha kunna varit en bidragande orsak till inbördeskriget i Kongo, som kostat 5,4 miljoner människor livet. Den militära situationen har också varit kostsam för schimpans- och gorilla populationerna.

**Dessa är alla goda orsaker till att återvinna din gamla telefon då det är dags att byta ut den!
Släng den inte!**